

II

(Retsakter hvis offentliggørelse ikke er obligatorisk)

RÅDET

RÅDETS BESLUTNING

af 26. november 1990

om vedtagelse af et særprogram til forberedelse af udviklingen af et operationelt EUROTRA-system

(90/664/EØF)

RÅDET FOR DE EUROPÆISKE
FÆLLESSKABER HAR —

under henvisning til Traktaten om Oprettelse af Det Europæiske Økonomiske Fællesskab, særlig artikel 130 Q, stk. 2,

under henvisning til forslag fra Kommissionen (⁽¹⁾),

i samarbejde med Europa-Parlamentet (⁽²⁾),

under henvisning til udtalelse fra Det Økonomiske og Sociale Udvalg (⁽³⁾), og

ud fra følgende betragtninger:

I henhold til Traktatens artikel 130 K iværksættes rammeprogrammet ved hjælp af særprogrammer, der udarbejdes i forbindelse med hver enkelt foranstaltning;

ved afgørelse 82/752/EØF (⁽⁴⁾), ændret ved afgørelse 86/591/EØF (⁽⁵⁾), vedtog Rådet et forsknings- og udviklingsprogram for Det Europæiske Økonomiske Fællesskab vedrørende et avanceret automatisk oversættelsessystem (EUROTRA);

ved afgørelse 88/445/EØF (⁽⁶⁾) godkendte Rådet EUROTRA-programmets overgang til tredje fase;

ved beslutning 89/410/EØF (⁽⁷⁾) vedtog Rådet et særprogram til færdiggørelse af EUROTRA;

efter vedtagelsen af afgørelse 90/221/Euratom, EØF (⁽⁸⁾) om tredje rammeprogram for Fællesskabets indsats inden for forskning og teknologisk udvikling (1990-1994) er det nødvendigt at fortsætte gennemførelsen af andet rammeprogram (1987-1991), der blev vedtaget ved afgørelse 87/516/Euratom, EØF (⁽⁹⁾), ved hjælp af særprogrammer som fastsat i sidstnævnte rammeprogram, f.eks. vedrørende aktiviteter med hensyn til sprogproblemer (aktionslinje 8.4), herunder forberedelse af udviklingen af et operationelt automatisk oversættelsessystem;

ved afgørelse 82/752/EØF blev det bestemt, at der ved EUROTRA-programmets afslutning skulle stilles en prototype til et operationelt system til rådighed inden for et begrænset område og for begrænsede tekst kategorier, og arbejdsprogrammet omfattede for tredje fase af EUROTRA-programmet udarbejdelsen af forslag til videreudvikling af systemet;

det forventes, at dette program vil føre til fremstilling af en videnskabelig prototype på højt niveau for så vidt angår automatisk oversættelse;

EUROTRA-programmet har som resultat ført til betydelige fremskridt på sprogforskningsområdet, og det har udgjort et første skridt mod udviklingen af et operationelt, automatisk oversættelsessystem til fordel for de ni officielle fællesskabssprog;

det forventes, at programmet vil bidrage væsentligt til den økonomiske og sociale samhørighed i Fællesskabet og

(⁽¹⁾) EFT nr. C 7 af 12. 1. 1990, s. 7.

(⁽²⁾) EFT nr. C 175 af 16. 7. 1990, s. 129, og afgørelse af 24. oktober 1990 (endnu ikke offentliggjort i Tidende).

(⁽³⁾) EFT nr. C 168 af 10. 7. 1990, s. 12.

(⁽⁴⁾) EFT nr. L 317 af 13. 11. 1982, s. 19.

(⁽⁵⁾) EFT nr. L 341 af 4. 12. 1986, s. 39.

(⁽⁶⁾) EFT nr. L 222 af 12. 8. 1988, s. 1.

(⁽⁷⁾) EFT nr. L 200 af 13. 7. 1989, s. 15.

(⁽⁸⁾) EFT nr. L 117 af 8. 5. 1990, s. 28.

(⁽⁹⁾) EFT nr. L 302 af 24. 10. 1987, s. 1.

forene fordelene ved de mange fællesskabssprog og de mange forskellige kulturer med virkeliggørelsen af det indre marked;

der skal ydes en yderligere indsats af Fællesskabet, medlemsstaterne og det europæiske erhvervsliv for at opfylde denne målsætning;

Udvalget for Videnskabelig og Teknisk Forskning (CREST) er blevet hørt —

VEDTAGET FØLGENDE BESLUTNING:

Artikel 1

Et særprogram for forskning og teknologisk udvikling for Det Europæiske Økonomiske Fællesskab til forberedelse af udviklingen af et operationelt EUROTRA-system, som fastlagt i bilag I, vedtages hermed for en periode på to år begyndende den 26. november 1990.

Artikel 2

1. De midler, der skønnes nødvendige til gennemførelsen af programmet andrager 10 mio. ECU, heri medregnet udgifter til fem midlertidigt ansatte.

2. Bilag II indeholder en vejledende fordeling af midlerne.

Artikel 3

Nærmere bestemmelser om programmets gennemførelse og satsene for Fællesskabets finansielle deltagelse er anført i bilag II.

Artikel 4

1. I løbet af første kvartal i 1993 foretager Kommissionen ved hjælp af et panel af uafhængige eksperter en vurdering af de resultater, der er opnået, og fremsender panelets rapport og sine bemærkninger herom til Europa-Parlamentet og Rådet.

2. Denne rapport udarbejdes under hensyntagen til de målsætninger, der er fastsat i bilag I, og i overensstemmelse med artikel 2, stk. 2, i afgørelse 87/516/Euratom, EØF.

Artikel 5

1. Kommissionen er ansvarlig for programmets gennemførelse. Den bistås af et udvalg af rådgivende karakter, i det følgende benævnt »udvalget«, der består af repræsentanter for medlemsstaterne, og som har Kommissionens repræsentant som formand.

2. I de kontrakter, der indgås af Kommissionen, angives parternes rettigheder og forpligtelser, herunder fremgangsmåderne for formidling, beskyttelse og udnyttelse af forskningsresultaterne.

Artikel 6

1. Kommissionens repræsentant forelægger udvalget et udkast til de foranstaltninger, der skal træffes. Udvalget

afgiver en udtalelse om dette udkast inden for en frist, som formanden kan fastsætte under hensyntagen til de pågældende spørgsmåls hastende karakter, i givet fald ved afstemning.

2. Udtalelsen optages i mødeprotokollen; derudover har hver medlemsstat ret til at anmode om, at dens holdning indføres i mødeprotokollen.

3. Kommissionen tager størst muligt hensyn til udvalgets udtalelse. Den underretter udvalget om, hvorledes den har taget hensyn til dets udtalelse.

Artikel 7

Den i artikel 6 fastsatte procedure skal navnlig finde anvendelse i forbindelse med:

- indholdet af indkaldelsen af forslag
- vurderingen af de foreslåede projekter og Fællesskabets anslåede bidrag til disse
- afvigelser fra de generelle regler for Fællesskabets deltagelse som fastsat i bilag II
- deltagelse af tredjelandes organisationer og virksomheder i et projekt som omhandlet i artikel 8
- enhver tilpasning af den vejledende fordeling af midler som fastsat i bilag II
- de foranstaltninger, der skal træffes for at evaluere programmet
- arrangementer vedrørende formidling, beskyttelse og udnyttelse af resultaterne af den forskning, der udføres i henhold til programmet.

Artikel 8

1. Er der indgået rammeaftaler om videnskabeligt og teknisk samarbejde mellem europæiske tredjelande og De Europæiske Fællesskaber, kan organisationer og virksomheder, der er etableret i disse lande, på grundlag af kriteriet om gensidige fordele deltage i et projekt, der gennemføres som led i dette program.

2. Kontraherende parter, der er etableret uden for Fællesskabet, men som deltager i et projekt, der gennemføres under programmet, kan ikke drage fordel af Fællesskabets finansiering af programmet. Sådanne kontraherende parter bidrager til afholdelsen af de generelle administrationsudgifter.

Artikel 9

Denne beslutning er rettet til medlemsstaterne.

Udfærdiget i Bruxelles, den 26. november 1990.

På Rådets vegne

C. DONAT CATTIN

Formand

BILAG I**1. PROGRAMMETS MÅLSÆTNINGER, VURDERING OG INDHOLD****1.1. Generelle målsætninger**

Dette program udgør det første skridt mod udviklingen af et operationelt, avanceret, automatisk oversættelsessystem, der skal kunne fungere mellem alle de officielle fællesskabssprog. De specifikke mål for programmet er:

- a) *Tilvejebringelse af betingelserne for overgangen til et operationelt system*
  - implementering af et udviklings-, afprøvnings- og forskningsmiljø til understøtning af store systemer
  - udvidelse af den sproglige dækning og afprøvning i store systemer af analyse- og syntesemodulerne for alle de sprog, der dækkes af EUROTRA
  - fastlæggelse af fælles metoder til udviklingsarbejder i forbindelse med store automatiske oversættelsessystemer og andre applikationer, i hvilke der indgår naturligt sprog
  - forsøg med samt vurdering af relæ-transfer opbygget omkring en grænsefladestruktur
  - forskning, prototypeimplementering og vurdering af nye lingvistiske modeller til forbedring af den interlingvistiske grænsefladestruktur samt styring af overgenerering
  - forskning, prototypeimplementering og vurdering af metoder til anvendelse af emne- og teksttypespecifik viden i forbindelse med oversættelse og andre applikationer.
- b) *Fremme af arbejdet med leksikografi og terminologi*
  - fastlæggelse af fælles mængder og værktøjer til integrering af eksisterende leksikale og terminologiske samlinger
  - deltagelse i arbejdet med fastlæggelse af internationale standarder for tekstuelle, leksikale og terminologiske data
  - snævert samarbejde med forskningsorganer i medlemsstaterne med henblik på at harmonisere de leksikale og terminologiske hjælpemidler og at gøre de eksisterende systemer forenelige.
- c) *Uddannelses- og samarbejdsprojekter*
  - uddannelse af forskere og teknikere gennem tildeling af stipendier
  - etablering, forsøg med samt vurdering af samarbejdsordninger mellem forskningsinstitutter og erhvervsliv.

1.2. Vurdering

Ved programmets afslutning vil resultaterne blive vurderet af uafhængige eksperter på baggrund af disse målsætninger.

2. PRIORITEREDE AKTIONSLINJER SAMT VIDENSKABELIGT OG TEKNISK INDHOLD**2.1. Miljø til systemudvikling, afprøvning og forskning**

På grundlag af en kritisk gennemgang af prototypeimplementeringerne og de specifikationer, der vil være udarbejdet ved udgangen af juni 1990, vil implementeringen af et miljø til systemudvikling, afprøvning og forskning blive overdraget til den europæiske software-industri, der vil få til opgave at levere et »nøglefærdigt« projekt.

Dette miljø bør have følgende karakteristika:

- en effektiv og brugervenlig formalisme til beskrivelse af lingvistiske fakta (til indkodning af ordbøger og grammatikker)
- et særligt datastyringssystem til opbygning og vedligeholdelse af store ordbøger og grammatikker og med brugeradgang med mulighed for tilføjelser, kontrol og ændring af de lingvistiske data
- en effektiv regelfortolker, der kan arbejde med store ordbøger, grammatikker og tekster
- et sæt afprøvningsværktøjer med særlig vægt på interaktiv afprøvning under kørsel samt korrektion af ordbøger og grammatikker.

Ved udarbejdelsen af systemudviklingsmiljøet skal der lægges særlig vægt på en modulopbygning for at sikre, at de lingvistiske ressourcer kan genanvendes ved at kombinere de forskellige moduler på forskellige måder, således at der kan udføres specialopgaver, og således at der kan etableres grænseflader mellem modulerne og eksterne applikationer.

2.2. Sprog-specifik forskning og udvikling

2.2.1. *Revision og udvidelse af eksisterende implementeringer*

For hvert af de ni sprog vil de analyse- og syntesemoduler, der er fremstillet under EUROTRA-programmet, blive grundigt revideret for at sikre deres generelle dækning, ligesom de vil blive tilpasset den reviderede formalisme.

På grundlag af disse reviderede implementeringer vil den grammatiske dækning gradvis blive udvidet til at omfatte yderligere tekst- og diskurstyper. I denne fase er der ikke planlagt omfattende leksikale og terminologiske udviklingsarbejder, idet man vil afvente resultaterne af forskningen vedrørende genanvendelse af leksikale og terminologiske ressourcer (se punkt 2.3).

2.2.2. *Relæ-transfer*

Gennem forskning og eksperimenter skal det bestemmes, om det vil være praktisk muligt at anvende denne metode, og der skal i givet fald fastlægges en optimal strategi for metodens implementering.

2.3. Lingvistisk forskning af generel interesse

Formålet med denne aktionslinje er gradvis at forbedre systemets lingvistiske formåen samt oversættelsernes kvalitet. Arbejdet opdeles i tre hovedområder:

- generel lingvistisk forskning med det formål at forbedre grænsefladestrukturens interlingvistiske aspekter og reducere overgenerering
- anvendelse af område-specifik viden (terminologier, klassifikationer, paradigmatiske relationer, domænemodeller, viden-baser osv.)
- anvendelse af tekst- og diskurstypespecifikke regler for at reducere overgenerering.

Det kan forventes, at der vil blive gjort fremskridt i løbet af programmets gennemførelse, men det må forudses, at arbejdet skal videreføres efter programmets afslutning.

2.4. Forskning vedrørende avanceret systemarkitektur

For at skabe et potentiel for innovation og følge med i den hastige udvikling inden for hardware- og software-teknologien må der forudses en kontinuerlig forskning vedrørende nye formalismer og software- og hardware-arkitekturer, som i udvalgte tilfælde vil indebære gennemførelse af forsøg og implementering af prototyper (f.eks. arkitekturer med parallelle systemer).

2.5. Genanvendelse af leksikale og terminologiske ressourcer

De nærmere enkeltheder i denne aktionslinje vil blive fastlagt gennem projekt-forundersøgelser, som vil blive gennemført i 1990.

Det forventes, at der vil være to hovedkomponenter:

- udvikling af metoder og værktøjer til konvertering af de formaliserede dele af de eksisterende ordbøger, som dækker de fleste ortografiske, fonologiske, morfologiske og syntaktiske informationer
- forskning vedrørende anvendelsen af de ikke-formaliserede dele af ordbøger, som først og fremmest dækker områdeklassificering, diskurstyper, definitioner og eksempler eller citater. Der er tale om et avanceret forskningsområde, og der kan ikke på nuværende tidspunkt siges noget om, hvilke resultater der kan forventes.

2.6. Standarder for tekstuelle, leksikale og terminologiske data

Denne aktivitet hænger nøje sammen med genanvendelsen af lingvistiske ressourcer i fremtiden. Kommissionen vil støtte og stimulere internationale aktiviteter på dette område i nært samarbejde med faglige sammenslutninger samt nationale og internationale standardiseringsorganisationer.

2.7. Uddannelse

Der vil blive givet en række forskningsstipendier til studerende med afsluttet højere uddannelse, således at disse kan deltage i forsknings- og udviklingsarbejdet i de ovenfor beskrevne projekter.

BILAG II

PROGRAMMETS GENNEMFØRELSE, SATSER FOR FÆLLESSKABETS FINANSIELLE DELTAGELSE OG VEJLEDENDE FORDELING AF MIDLERNE

1. PRAKTISK GENNEMFØRELSE

Der er forskellige målsætninger for de forskellige aktionslinjer, og det er derfor nødvendigt med forskellige organisatoriske, kontraktmæssige og finansielle ordninger.

Deltagerne kan være universiteter og andre højere læreanstalter, forskningsorganisationer og erhvervs-virksomheder, herunder små og mellemstore virksomheder, enkeltpersoner eller en hvilken som helst kombination heraf, med hjemsted i Fællesskabet.

1.1. Kontraktarbejde

Implementeringen af miljøet til systemudvikling, afprøvning og forskning (aktionslinje 2.1), som skal give alle deltagerne et fælles værktøj, vil blive overdraget til kontrahenter fra erhvervslivet på grundlag af indkaldelse af bud. Denne del finansieres fuldt ud over Kommissionens budget.

1.2. Nationale forskergrupper

Det arbejde, der vedrører de forskellige sprog (aktionslinje 2.2), vil blive udført af nationale forskergrupper i medlemsstaterne, og det vil blive samfinansieret af Fællesskabet og medlemsstaterne.

1.3. Projekter med omkostningsdeling

Generel lingvistisk forskning (aktionslinje 2.3), forskning vedrørende og udvikling af avancerede systemarkitekturer (aktionslinje 2.4) samt genanvendelse af leksikale og terminologiske ressourcer (aktionslinje 2.5) vil blive gennemført som samarbejdsprojekter mellem erhvervsliv, forskningscentre og EUROTRA-grupper. Forskningsprojekter med omkostningsdeling bør som hovedregel gennemføres af uafhængige deltagere fra mindst to medlemsstater.

Kontrakter i forbindelse med forskningsprojekter med omkostningsdeling skal som hovedregel tildeles efter en udvælgelsesprocedure, der bygger på indkaldelse af forslag ved offentliggørelse i *De Europæiske Fællesskabers Tidende*.

Hvad angår kontrakter med omkostningsdeling vil Fællesskabets deltagelse som hovedregel dække op til 50 % af de samlede udgifter, men denne procentsats kan variere alt efter forskningens art og udviklingsstade. Som alternativ kan universiteter og forskningsinstitutter for hvert projekt, som de udfører under dette program, vælge mellem 50 % finansiering af de samlede udgifter eller 100 % finansiering af de supplerende marginalomkostninger.

1.4. Stipendier

Der vil blive givet stipendier til kvalificerede studerende med afsluttet højere uddannelse.

1.5. Støtte

Kommissionen vil yde støtte til faglige sammenslutninger og standardiseringsorganisationer i forbindelse med aktionslinje 2.6.

2. VEJLEDENDE FORDELING AF MIDLERNE

Den vejledende fordeling af det beløb på 10 millioner ECU, som skønnes nødvendigt for programmets gennemførelse, er som følger (1 000 ECU):

a) Systemudviklingsmiljø	2 000
b) Fællesskabets bidrag til de nationale forskergrupper	4 000
c) Forskningsprojekter med omkostningsdeling	3 000
d) Uddannelse, støtte, vurdering	1 000

I alt 10 000